

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדרים

דפים לד - מא, פרשת בלק תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

סדרה לד - לה

*מעילה וקונם בככר. *קרבן זיבה על קטנים.
א. דיני מעילה וקונם בככר 1. היתה לפניו בכר של הפקר והקדישה, נטלה לאכלה מעל לפי כולה ואם נטל להורישה לבניו מעל לפי טוה"נ שבה. 2. אמר בכרי עליך ונתנה לו במתנה בעי האם איסורה רק כשהיא בידו או שעשאה עליו הקדש, ופשטין מלשון עליך דאסור ודחי דלמא קאמר שאם יזמינו עליה, והא דאמרינן דשרי ליתנה לו במתנה זהו דווקא ע"י אחר. 3. לחכמים אין מעילה בקונמות ולר"מ איבא ולכן יש לה פדיון, אבל אם אסר רק עליו ואכלה חבירו לא מעל. 4. האוסר ככרו על חבירו ונתנו לו במתנה, הנותן לא מעל שהרי אינה אסורה עליו, והמקבל לא מעל כיון שאינו רוצה לזכות אבל מועל לכשיוציא בשוגג.

ב. אדם מביא קרבן זיבה על ילדיו הקטנים ואשתו שוטה, והדינים 1. בעי האם כהנים הם שלוחי דרחמנא או דידן ונפ"מ למודר הנאה, ואין להביא ראיה מזה שמקריב עליו קיני זבין דהא אשכחן שמחוסרי כפרה א"צ דעת וה"ה בחטאת ואשם של מצורע, והא דכהן יכול לפגל בשוגג זה משום דאתרבי שנאמר לא יחשב. 2. א"א להביא חטאת חלב על חבירו כיון שאדם אינו יכול להביאו גם על אשתו שוטה, דשוטה שאכלה לאו בת קרבן ופקח שנשתטה ונשתפה קרבנו פסול דהואיל ונדחה ידחה. 3. א"א להביא קרבן פסח על חבירו דומיא שמביא על ילדיו הקטנים, דשה לבית אבות לאו דאורייתא דתנן שאב יכול לשחוט על אחד מבניו והוא מזכה את אחיו עמו וקאמר הכי כדי לזרזן במצוות.

סדרה לו - לז

*תורם לחבירו משלו. *שכר על המקרא.
א. האיבעיות בתורם משלו על של חבירו 1. האם צריך דעתו, ובמשנתנו שתורם לדעתו אם זהו משל בעל הכרי צריך להתמנות שליח והרי אסור לו להתמנות וכן אינו יכול לתרום משלו כיון שמהנהו אלא תורם לדעתיה דנפשיה ש"מ דלא צריך דעת, ודחי דלמא איירי שתורם משל בעל הכרי וכגון שאמר כל הרוצה יבא ויתרום. 2. של מי הטובת הנאה משום דהמפריש תיקן ומאידיך חל בזכות בעל הכרי, להו"א שייך לבעל הכרי שנאמר תבואת זרעך ואף דתורם לדעתו לא מהנהו באומר כל

הרוצה יבא ויתרום, ולמסקנא מייתי דטוה"נ של התורם.

ב. אין ליטול שכר על המדרש כמו שמשה לימד את ישראל בחנם, אבל על המקרא שרי ליטול שכר וזהו לרב על השימור ולרבי יוחנן שכר פיסוק טעמים. והשמעות 1. במשנתנו לא ילמדנו מקרא זה במודר הנאה מקטן שהוא בר שימור, אבל מודר מגדול מלמד מקרא לו ולבניו. 2. תינוקות בשבת אין קורין בתחילה אבל שונין, והטעם להו"א כמ"ד משום פיסוק טעמים ודחי דע"י הבלעה שרי, אלא טעמא כדי שישתעשעו עמהם בשבת או משום דשנוי וסת תחילת חולי מעים. 3. למ"ד שימור קשיא מבנות ולמ"ד פיסוק מקשינן דהוי דאורייתא דדרשינן ויקראו בספר תורת האלקים זה מקרא, מפורש זה תרגום, ושום שכל אלו הפסוקים, ויבינו במקרא זה פיסוק טעמים וי"א אלו המסורות דמקרא ועיטור סופרים קרי וכתוב הלכה למשה מסיני.

צדקה לח- מא

*משה רבינו. *בקור חולים.

א. סוגיית משה רבינו 1. התורה ניתנה למשה ולזרעו שנאמר בגז"ש לך, ומשה נהג טובת עין ונתנה לישראל, ולמסקנא זהו בפלפולא. 2. ילפינן ממשה שה' משרה את שכינתו על גבור מזה שפרס לבדו את האהל או שהשליך מידיה את הלוחות, עשיר שפסולת הלוחות היתה שלו, חכם שניתנו לו מ"ט שערי בינה, ועניו כדכתיב. 3. כל הנביאים היו עשירים, וילפינן ממשה להו"א שלא נטל חמור ולמסקנא מפסל לך, וכן משמואל שבכל מקום שהלך ביתו עמו ואמרינן שאפילו ברצון לא שכרו, עמוס שהיה לו בקר ושקמים בשפילה, ויונה שנתן את כל שכר הספינה שהיתה ארבעת אלפי דינרי זהב. 4. משה רבינו למד תורה ושכח עד שניתנה לו במתנה.

ב. סוגיית בקור חולים 1. רמז לביקור חולים מן התורה, אם כמות כל האדם ימותון שיהיו חולים ויבואו לבקורם, ואם בריאה להו"א שיברא גהנום וקשיא שתורה תשובה גן עדן גהנום כסא הכבוד ביהמ"ק ומשיח קדמו לעולם, אלא שפיה יברא או יקרב לכאן, וכן השמש והירח עלו לזבול ואמרו שלא יאירו. 2. בקור חולים אין לה שעור, להו"א למתן שכרה, ולמסקנא אפילו גדול אצל קטן ומאה פעמים ביום. 3. המבקר נוטל אחד מששים כעשוריתא דבי רבי, ודווקא בבן גילו. 4. תלמידו של ר"ע חלה וביקרו וכיבד וריבין לפניו וחייה, ודרש כל מי שאינו מבקר חולים כאילו שופך דמים וכן משום שאינו מבקש עליו רחמים. 5. כאשר רבא חלה, ביום הראשון אמר שלא יגלו דלא ליתרע מזלו, מכאן ואילך אמר שיודיעו ושונאיו ישמחו ואוהביו יתפללו עליו. 6. שכר המבקר חולה, לעוה"ב ניצל ממהנום שנאמר במשכיל אל דל וזהו חולה ביום רעה ימלטהו ה', ובעוה"ז ה' ישמרהו מיצה"ר ויחיהו מיסורין והכל יתכבדו בו ויזדמנו לו ריעים כנעמן שריפאו את צרעתו ולא כרחבעם שחילקו את מלכותו שבנין ילדים סתירה. 7. אין לבקר חולה בשלש שעות הראשונות של היום כיון דרווח, ולא בשלש השעות האחרונות דתקיף חולשיה, וזה כדי שלא יסיח דעת מן הרחמים. 8. רבין אמר שה' זן את החולה, ושכינה שרויה למראשותיו, וכן אמר שנהר פרת מעיד שיש גשם בא"י ורבו הנוטפין ולכן אין לטבול בפרת רק בתשרי ודלא כשמואל דאמר נהרא מכיפיה מתברך. 9. עשה לך כלי גולה זה נר קערה ושטית, בחוסר כל זהו בלי: נר, שלחן, אשה, שמש, דעה, מלח, רבב, ונקטינן שאין עני אלא בדעה. 10. כאשר החולה מתרפא: נמחלין כל עוונותיו, חוזר לימי עלומיו, ולרב יוסף שוכח תלמודו וכן רבי שכח תלמודו ורבי חייא זכר שבעה אופנים והכובס הזכיר להם עוד שש. 11. גדול הנס שנעשה לחולה בכיבוי אש של שמים, מהצלת חמו"ע מכבשן האש של הדיוט שהכל

יכולים לכבותה. 12. כיון שהגיע קיצו של אדם הכל מושלים בו, ומייתי מעשים שפרדה השליכה אדם שעל גבה מהגשר ועקרב עבר את הנהר ע"ג צפרדע. 13. לשמואל מבקרים רק מי שחלצתו חמה, ולר"א אין מבקרים חולי מעים משום כיסופא, חולי העין והראש דדיבורא קשיא להו ומאידיך מעליא לאישתא, ובורדס אין מבקרים ואין מזכירין את שמו.

פדף לז רז

א. ההנאה לקושיא דתפול הנאה להקדש 1. לר"ן עליו להחזיר למאבד. 2. י"א שישאיר אצל עצמו.
ב. דין מתנה 1. הכא באמר בכרי י"ל דוקא כל זמן ששלו, ולכן מתנה שרי. 2. במשנה דאסור אף במתנה במודר הנאה ממנו.

פדף לה-לו רז

א. מ"ט לא מקשי ממתני' 1. איכא דל"ג חטאות ואשמות. 2. לר"ן ילפינן להא מדתני בהדי קיני זבין שמעינן דשל מצורע.
ב. קושיית מזכה 1. האב אחר שחיטה. 2. הבן שנכנס ראשון.
ג. דעת רבנן בתורם משלו על של חבירו 1. לרשב"א אסור דנחשב מהנהו ואתי רק כחנן. 2. לר"ן שרי, למסקנא דטוה"נ היא של התורם.

פדף לז רז

א. מי בעי שימור 1. לר"ן גרסינן גדול, ואתי שפיר. 2. י"ג בנות, כיון שאין דרכן לצאת לחוץ.
ב. מהו עיטור סופרים 1. הוספה לתפארת הלשון. 2. טעם מפסיק.

פדף לח רז

א. מזונות בהמה טמאה לר"א 1. שרי במזונות יתירים. 2. כדי חיה אסור, ולרשב"א איפכא.
ב. מהו בוגרת מדעתה 1. מכיון שאין לאב רשות בבוגרת. 2. למעט מדעתו של חתן בשליחותו של האב.

פדף לט-מא רז

א. אבוא דשמואל עשה לבנותיו מקואות בניסן ומפצי בתשרי 1. טבלו בסתיו בבתייהם, בניסן במקואות בנהר, ובתשרי במפצי. 2. מפצי בתשרי ומקואות כל השנה, והלשון קשיא לר"ן.
ב. הלכתא 1. לר"ת כשמואל דנהר מכיפיה מתברך וטובלין בו. 2. לר"ח ור"ף כרב, דפרת בזוחלין רק בתשרי.
ג. הטבילה בנהרות 1. במכזבין לא טובלין כלל דחוששין שהם מי גשמים, ומכזבין מחמת טענה כשרים. 2. נהר שהתרחב ולא מכזב כלל כגון פרת לכו"ע טובל כשהוא בגודלו שבתשרי. 3. רבו ע"ג המעין, לראב"ד שרי בכל מקום, ולרמב"ם רק במקום המעין עצמו.
ד. מיקום המפצי 1. תחת כפות רגליהם לחציצת הטיט. 2. מסביב ולצניעותא.

שאלות לחזרה ושינון

ב. המח' כיצד נוטלים שכר על המקרא
והשמועות (3)

דף לח- מא

- א. סוגיית משה רבינו (4)
ב. סוגיית ביקור חולים (13)

דף לד- לה

- א. דיני מעילה וקונם בככר (4)
ב. קרבן זיבה על ילדיו הקטנים ואשתו
שוטה והדינים (3)

דף לו- לז

- א. האיבעיות בתורם משלו על חבירו (2)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות
עבודה זרה הוריות
מחודדין בפיך
זבחים
מנחות
חולין
בכורות עם הקדמות ומושגים
ערכין-תמורה
כריתות-מעילה
נדה

יבמות
כתובות
נדרים
נזיר סוטה
גיטין
קידושין - עם תורתך שעשועי,
סימני הדף, ותוספתא
בבא קמא
בבא מציעא
בבא בתרא א-ב
סנהדרין א-ב עם "יש סדר
לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות עם מחודדין בפיך.
שבת מהדורה חדשה.
עירובין
פסחים
שקלים ר"ה
יומא
סוכה
ביצה תענית
מגילה-פורים עם מדרש,
תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל
השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות,
לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל
יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חרדים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
בקרב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות
באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון
רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד
לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים,
ובקרב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~143~

המערכת